

Mere end hver anden vil tjene penge på livrenten – alle kan få trygheden

Vi lever længere, og derfor bliver livrenten stadig mere attraktiv for danskerne, og den vil for de fleste være en god forretning. Denne analyse går i dybden med livrenten.

Af Britt Ambjørn Christiansen, seniorøkonom i Danica Pension.

Hvis vi spørger danskerne, hvordan de primært ønsker at få udbetalt deres pensionsopsparing, når de går på pension, så svarer hver tredje, at de ønsker den udbetalt livsvarigt, hver fjerde i rater og godt hver tiende som en engangssum. Knap en tredjedel er i tvivl. Det viser en undersøgelse foretaget af YouGov på vegne af Danica Pension.

Ét af kendetegnene ved en livsvarig livrente (herefter benævnt "livrente") er, at den udbetales, så længe du lever og giver dermed tryghed for, at du kan fastholde din levestandard, uanset hvor gammel du bliver. Grundlæggende er en livrente en forsikringsordning, som oprettes i pensionskasser eller livsforsikringselskaber. Og som altså giver dig en udbetaling, som fortsætter resten af livet, uanset hvor lang tid du lever. Til gengæld bortfalder opsparingen i livrenten ved dødsfald, og de efterladte modtager ikke yderligere udbetaling med mindre, du har tegnet en forsikring, som garanterer, at udbetalingerne tilfalder de efterladte.

Personer, som lever kortere end forventet, er med til at finansiere udbetalingerne til personer, som lever længere end forventet. Med andre ord opnår personer med længere levetid et effektivt afkast, der overstiger markedsafkastet. Og livsvarige livrenter fjerner herved den økonomiske usikkerhed, der knytter sig til usikkerheden om levetiden. Denne analyse viser ved forskellige udbetalingsaldrer, hvor gammel du skal blive for at tjene på at få udbetalinger fra en livrente. Eksempelvis har en 65-årig i dag tjent livrenten ind ved alder 84 år, og 70 procent kvinder kan i dag forvente at blive 84 år, mens det tilsvarende tal for mændene er 60 procent. Og det ikke er til at vide, om du er én af dem.

- Så gammel skal du blive for at tjene på livrenten
- Fordelingen af opsparingen i Danmark på livrenten og ratepension
- Tryghed versus fleksibilitet i din indkomst i pensionslivet
- Vi lever længere – livrenten sikrer dig livsvarig indkomst
- Garanti eller ej

Så gammel skal du blive for at tjene på livrenten

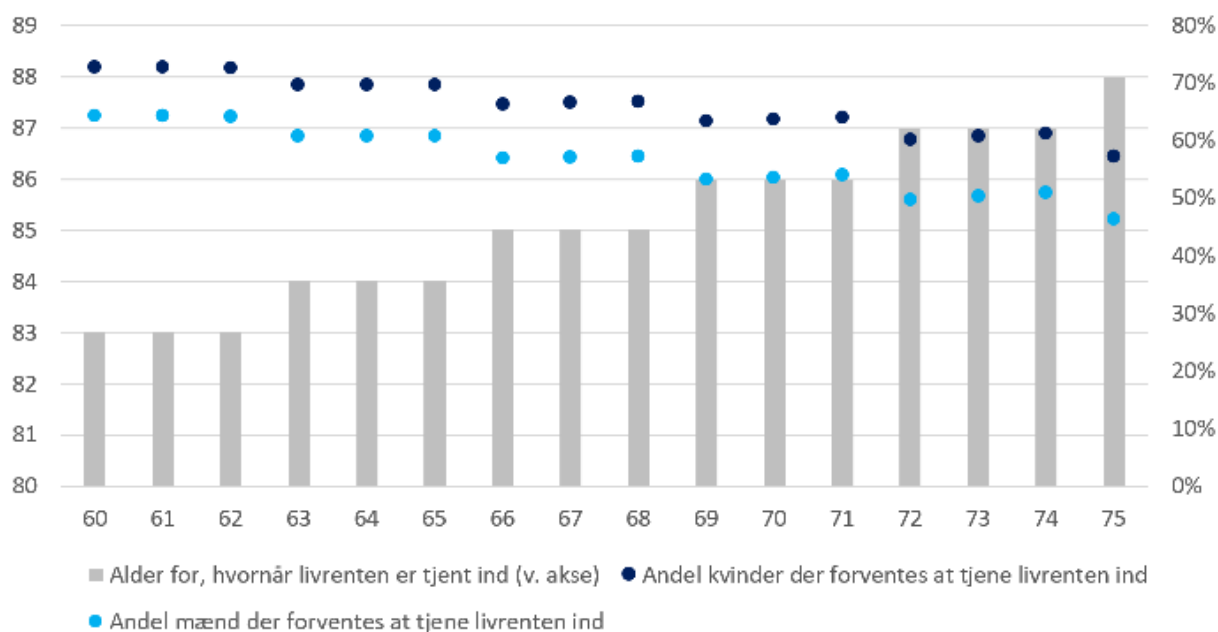
Livrenten er til tider et lidt udskældt produkt, og der er da også fordele og ulemper. Den væsentligste fordel ved livrenten er, at du får udbetalinger fra den, så længe du lever. Det betyder, at du ved, at så længe du er i live, vil du få mere eller mindre det samme udbetalt fra en livrente. Således fjernes den økonomiske usikkerhed, der er forbundet med levetiden, som jo er ukendt for os alle. Ulempen kan være, hvis du dør, og der fortsat er penge på din livrente, vil de penge som udgangspunkt gå videre til de andre kunder, der sparer op i livrente i samme pensionselskab. Så hvis du lever i kort tid, går der mange penge videre til de andre, der får udbetalt i livrenter, og som lever længere. Men er du én af dem, der lever længe, vil det være dig, som vil modtage pengene.

Når udbetalingerne fra livrenten beregnes, tages der blandt andet udgangspunkt i, hvor længe kunderne forventes at leve samt at der kommer en vis forrentning af pengene i udbetalingsperioden. Hvis vi tager udgangspunkt i Finanstilsynets levetidsforudsætninger, som er baseret på levetider for kunderne i hele pensionsbranchen, og regner med en rente på 1,5 procent, kan vi sige noget om, hvornår en opsparing i livrente forventes at være udbetalt til dig og på den måde kan sige, at du begynder at få mere udbetalt end du har sparet op på livrenten. Altså at dine månedlige udbetalinger derefter begynder at overstige den opsparing, du havde i livrenten. Og lever du længe, så er du én af dem, der får penge fra dem, der dør tidligt. Lever du derfor længere end den forventede levetid, kan du sige, at du tjener på det, og lever du i kortere tid, taber du på det.

Det er dog muligt at tilkøbe en garanti på udbetaling af din livrente, så du på den måde sikrer, at pengene går til dine efterladte og ikke udbetales til de andre i livrentegruppen. Det beskrives nederst i analysen.

Figuren nedenfor viser ved forskellige udbetalingsaldrer, hvor gammel du skal blive, for at livrenten kan siges at være tjent ind, samt hvor gammel danskerne i gennemsnit forventes at blive ved de forskellige aldre. Hvis vi tager eksemplet med en 65-årig i dag, vil udbetalingen af livrenten være tjent ind efter 19 år, altså når du bliver 84 år. Og hvis vi kigger på, hvor mange 65-årige kvinder og mænd, der i dag kan forvente at blive 84 år, er det henholdsvis ca. 70 og 60 procent. Starter du først udbetalingen som 75-årig, er livrenten tjent ved alder 88 år. Godt 57 procent af de 75-årige kvinder i dag kan forvente at blive 88 år, mens det tilsvarende gælder for godt 46 procent af de 75-årige mænd.

Figur 1. Hvor gammel skal du blive for at have tjent livrenten ind i forhold til hvornår man starter udbetaling fra den - og hvor stor en andel forventes at blive så gamle



Kilde: Beregninger på baggrund af Finanstilsynets benchmarkgrundlag for levetidsforudsætninger baseret på hele branchen. Indregnet rente på 1,5 pct. Beregninger på baggrund af forudsætninger omkring dødelighed fra Danmarks Statistik..

Så gammel skal du blive for at tjene på livrenten

Cirka halvdelen af danskernes pensionsopsparing, som ifølge Forsikring & Pension samlet udgør ca. 3.500 mia. kr., er i dag placeret i livrente.

Når man sparer op, anbefaler vi som udgangspunkt at fylde ratepension op til ratemaks. på 58.500 kr. i 2021 for derefter at lade resten gå over på livrenten. På den måde sikres du mest mulig fleksibilitet i den målrettede pensionsopsparing. Det skyldes, at du kan konvertere en ratepension til en livrente, mens det omvendte ikke er muligt.

Desuden har man også via lovgivning forsøgt at få flere penge over i livrenten. Der er nemlig mere fordelagtige fradragsregler, når du indbetaler på en livrente, mens at der ved opsparing i ratepension og aldersopsparing er loft over, hvor meget du hvert år må indbetale for at få fradrag for indbetalingerne. Og dette loft er gennem årene blevet nedsat.

Tryghed kontra fleksibilitet i din indkomst i pensionslivet

Hvis grundtanken er, at man stræber efter jævnt forbrug gennem hele livet, giver livrenten en stabilitet og forudsigelighed, som du ikke finder i andre produkter. Her kan du forvente at få nogenlunde det samme udbetalt - afhængig af afkast de enkelte år - uanset, hvor længe du lever.

Der er naturligvis forskel på, hvor længe vi hver især lever, hvorfor der også er forskel på, hvor meget den enkelte ender med at få udbetalt fra livrenten. Men til gengæld får alle en tryghed og vished om, at de har den samme indkomst hele livet og dermed ikke pludselig løber tør for penge, hvis de lever rigtig længe.

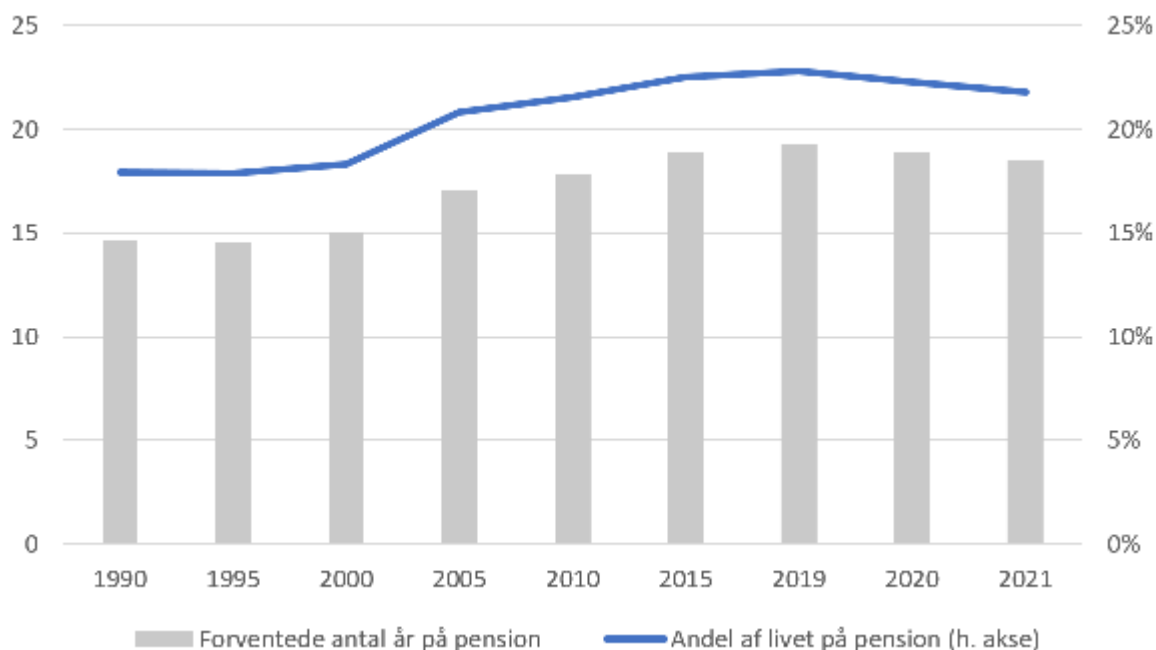
Set med de briller kan man derfor argumentere for, at man skal vælge at få mest muligt udbetalt som en livrente. Dog er der også andre hensyn at tage, nemlig ønsket om fleksibilitet i sine udbetalinger. For er alt bundet i livrenten, skal du eksempelvis spare op ved siden af, hvis du ønsker at tage på en større rejse, holde en stor fest, lave om i boligen mv. Derfor er det også en god idé at have sparet op i ratepension og frie midler.

Ratepensionen kan give en ekstra udbetaling i en årrække på mellem 10-30 år, og den kan derfor give en større fleksibilitet i udbetalingsperioden. Men hvis du omvendt vælger at få hele din pensionsopsparing udbetalt som en ratepension, risikerer du at løbe tør for penge, hvis du lever rigtig længe. Det er her, at livrenten kommer ind og kan give tryghed for indkomsten i hele pensionslivet. Opsparing i fri formue kan ligeledes give en fleksibilitet, hvor du helt selv kan bestemme, hvordan og hvornår du ønsker pengene udbetalt. Udfordringen her kan dog være, at man skal være bevidst om, at pengene ikke bliver brugt for hurtigt i forhold til eventuelle ønsker senere i livet.

Vi lever længere

I gennemsnit kan en 66-årig kvinde i skrivende stund forvente 20,3 år på pension og en mand godt 17,6 år. Perioden på pension forventes kun at stige i de kommende år. Hvis vi ser på antallet af år på pension, taget fra folkepensionsalderen, er det også steget historisk. I 1990 var folkepensionsalderen 67 år og her havde en kvinde i gennemsnit 16,4 år på pension, mens hun i 2021 kan forvente at have 19,9 år på pension (her er taget udgangspunkt i seneste statistik for dødeligheden 2019:2020). Tilsvarende havde en mand i 1990 i gennemsnit 12,9 år på pension og kan i 2021 se frem til 17,2 år på pension. Altså er tiden på pension i gennemsnit steget 3,5 og 4,3 år for henholdsvis kvinder og mænd de seneste godt 30 år.

Figur 2. Pensionsalder og gennemsnitligt antal år på pension for kvinder og mænd 1990-2021



Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger. Det samlede forventede antal år på pension er beregnet som et simpelt gennemsnit af kvinders og mænds forventede levealder fra den gældende folkepensionsalder i de enkelte år. Tallet i 2021 er beregnet ud fra 2-årig dødelighedstavle 2019:2020. Kan bemærkes, at lignende opgørelser fra eksempelvis Finansministeriet tager udgangspunkt i levealderen for en 60-årig, så man kan ikke direkte sammenligne.

Desuden udgør pensionslivet en stor andel af ens liv. For nuværende folkepensionsalder og forventet levetid udgør pensionslivet mere end 20 procent af ens liv. Det er altså en stor andel af livet, der skal finansieres, da indkomsten i denne periode primært skal udgøres af opsparede midler. Den stigende folkepensionsalder hænger sammen med de forventede stigninger i middellevetiden.

Det er et centralt element i Velfærdsaftalen og Tilbagebetrækningsaftalen, at de formelle tilbagebetrækningsalder skal forhøjes i takt med den højere levealder. I dag er folkepensionsalderen 66 år og hæves med et halvt år de kommende to år således, at den i 2022 er 67 år. I 2030 forhøjes folkepensionsalderen til 68 år. Det er netop vedtaget som følge af velfærdsaftalen og tilbagebetrækningsreform. Folketinget har derfor vedtaget folkepensionsalderen for 2035, så den stiger til 69 år. Denne stigning i folkepensionsalderen omfatter personer født i 1967 eller senere.

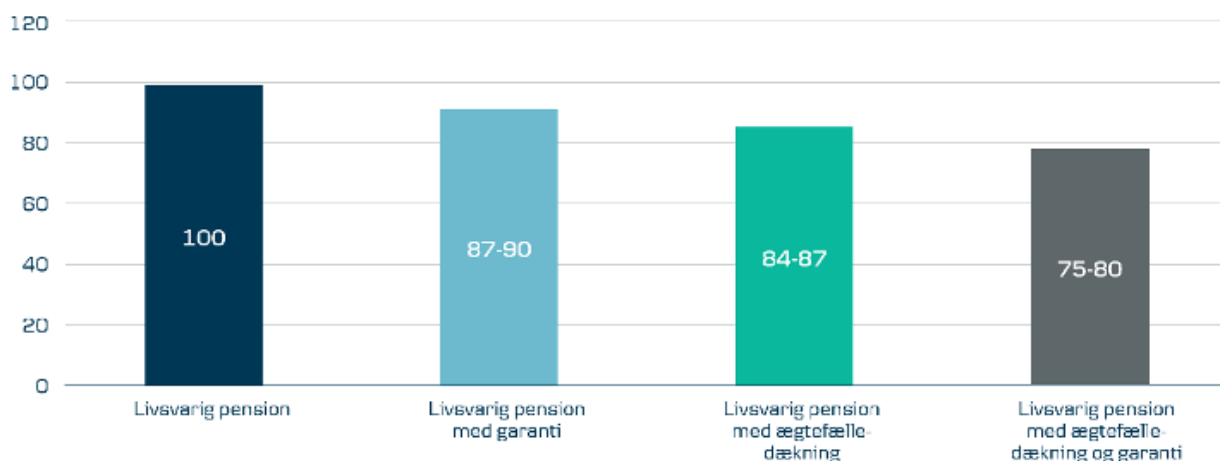
Hertil skal blot bemærkes, at levetiden har betydning for størrelsen på ydelserne fra livrenten. Så stiger den forventede levetid, falder ydelserne og omvendt. Det giver selvfølgelig en vis usikkerhed om den faktiske størrelse af ydelserne, når man når frem til pensionstidspunktet, men her vurderes variationerne i ydelserne ikke at være så store, at det vil ændre væsentligt på levestandarden.

Garanti eller ikke garanti

Hvem får pengene ved dødsfald efter pensionstidspunktet? Det er ofte en ting, der bliver stillet spørgsmålstejn ved, når der tænkes på livrenten. Og hvis man ser på livrenten i sin rene form, er grundtanken med produktet også, at man indgår i et fællesskab med andre kunder, som også får udbetalinger fra en livrente, hvor nogle vinder og nogle taber – det afhænger af, hvem der lever længe, og hvem der lever mindre længe. Men man kan bare ikke vide på forhånd, hvilken gruppe man selv tilhører. Det er altså ikke pensionselskabet, som får pengene, hvis du dør og efterlader en sum penge på en livrente, det er de andre kunder i pensionselskabet.

Hvis man dør, før opsparingen i livrenten er udbetalt, så har man mulighed for at sikre, at det er ens efterladte, der får pengene frem for, at de går til de andre i livrentegruppen. Og jo mere garanti man tilkøber, jo mindre vil den månedlige ydelse fra livrenten være. Det er så at sige prisen for, at pengene garanteres. Så det koster at have mere sikkerhed for pengene. Så hvis du ikke har nogen garanti og har 100 kr. i månedlig udbetaling, vil du få 100 kr. Mens du i den modsatte ende har ægtefællegaranti og garanti for udbetaling af eventuelt restdepot til de begunstigede, hvilket betyder, at de 100 kr. om måneden bliver til mellem 75-80 kr. i månedlig udbetaling afhængig af pensionsalder, dødelighed og renten. Ved en ægtefællegaranti sikrer du, at din ægtefælle efter din død kan fortsætte med at få udbetalt de ydelser, som du fik, så længe ægtefællen er i live.

Figur 3. Udbetalingerne bliver mindre, når du vil have mere sikkerhed



Kilde: Danica Pension

Livrente - en livrente udbetales så længe, man lever. Man kan få fradrag for alle sine indbetalinger. Livrenten beskattes ved udbetaling med almindelig indkomstskat. Desuden sker der modregning i de offentlige ydelser, når du får udbetalinger fra en livrente.

Når du dør, vil restdepotet på din livrente som udgangspunkt forsvinde. Så hvis du lever i kort tid, går der mange penge videre til de andre i 'livrentegruppen', der får udbetalt i livrenter, og som lever længere. Og lever du længe, så er der du én af dem, der får penge fra dem, der dør tidligt. Lever du derfor længe, kan du også sige, at du tjener på det, og lever du i kortere tid, taber du på det.

Du kan ikke ændre en livrente til fx en ratepension eller livrente. Men du har mulighed for at tilkøbe en garanti til din livrente, så du kan sikre dine efterladte.

Ratepension - en ratepension udbetales i rater i perioder mellem 10 og 30 år. I 2021 kan du maksimalt få fradrag for dine indbetalinger op til 58.500 kr. Ratepensionen beskattes ved udbetaling med almindelig indkomstskat. Desuden sker der modregning i de offentlige ydelser, når du får udbetalinger fra en ratepension. I tilfælde af dødsfald udbetales det resterende til de efterladte.

En ratepension kan ændres til en livrente.

Aldersopsparring/aldersforsikring - en aldersopsparring blev oprindeligt tænkt som en erstatning for kapitalpensionen. Den er dog senere blev ændret, så man nu kan få den udbetalt som en sum, i rater eller livsvarigt. Du får ikke fradrag for indbetalingerne, men til gengæld skal du heller ikke betale skat af udbetalingerne. Derudover sker der ikke modregning i offentlige ydelser ved udbetalingen. I 2021 kan du indbetale 5.400 kr., hvis du har mere end fem år til folkepensionsalderen og 52.400 kr., hvis du har mindre end fem år til folkepensionsalderen.

Kapitalpension - en kapitalpension var en sumudbetaling. Siden 2013 har det ikke været muligt at få fradrag for indbetalingerne. Kapitalpensionen beskattes ved udbetaling med en afgift på 40 procent og modregnes ikke i offentlige ydelser. Afgiften på kapitalpensionen er lavere, hvis den er oprettet før [1. januar 1980]. En kapitalpension skal senest være udbetalt [15 år] efter folkepensionsalderen.

En kapitalpension kan ændres til en ratepension og en livrente.